

Ельза все одно чула їхню суперечку про різницю між «сексуальним домаганням» і «загальною оцінкою надзвичайно розкішної дупи».

Мама і Бабуня багато сперечаються. Їхні суперечки тривають, скільки Ельза себе пам'ятає. Суперечки про все. І якщо Бабуня – дисфункціональний супергерой, то Мама навпаки – у відмінній бойовій формі. Ельзі часто здається, що в них такі стосунки, як у Циклопа й Росомахи з коміксу «Люди Ікс», і щоразу, коли вона так думає, їй хочеться, щоби поряд був хтось, хто б розумів, що вона має на увазі. Люди довкола Ельзи майже не читають якісну літературу і, звісно ж, не розуміють, що «Люди Ікс» – це і є якісна література. Таким обивателям Ельза пояснила б дуже повільно, що Люди Ікс справді супергерої, але в першу чергу вони мутанти, і в цьому полягає певна академічна відмінність. У будь-якому разі, щоб багато не розводитися, вона б підсумувала, що супергеройські сили Мами й Бабуні протилежні одна одній. Це так, якби в Людини-Павука, одного з найулюбленіших Ельзиних супергероїв, був суперник, наприклад, Людина-Слимак, чия суперсила полягала б у тому, що він був би не здатен навіть вилізти на лавку. Але в хорошому сенсі.

По суті, Мама – це упорядкованість, а Бабуня – це хаос. Ельза десь вчитала, що хаос – це сусід Бога, на що Ельзина мама сказала, що якщо вже хаос присусідився до Бога, то лише через те, що не вжився поряд із Бабунею.

У Мами для всього є файли та календарі, а за п'ятнадцять хвилин до кожної зустрічі телефон видзвонює їй нагадування. Бабуня записує все, що треба запам'ятати, просто на стіні. І не тільки вдома, а й на будь-якій стіні, яка потрапляє їй під руку. Це не найкраща система, бо для

того, щоб згадати щось необхідне, їй треба потрапити в те місце, де вона його записала. Коли Ельза вказала їй на цей недолік, Бабуня обурено відповіла:

– Скоріше твоя мати загубить свій паскудний телефон, ніж я загублю свою кухонну стіну!

Тоді Ельза нагадала, що Мама ніколи нічого не губить. А Бабуня закотила очі й зітхнула:

– Так, так, твоя мати – виняток, що й казати. Це стосується тільки... ну, знаєш... людей, які не дуже досконалі.

Досконалість – це Мамина суперсила. Це не так весело, як у Бабуні, але, з іншого боку, Мама завжди знає, де знаходиться Ельзин грифіндорський шарф.

– Нічого насправді не губиться, поки твоя мама може його знайти, – часто шепоче Мама на вухо Ельзі, зав'язуючи шарф у неї на шиї.

Ельзина мама – начальниця.

– Це не просто робота, а стиль життя, – часто пирхає Бабуня.

Мама не така людина, з якою ви йдете поряд, вона з тих, за ким ідуть слідом. А от Ельзина бабуся радше така, кого обходять десятою дорогою, і вона в житті не знайшла жодного шарфа.

Бабуня не любить начальників, а це – окрема проблема в цій лікарні, бо Мама тут ще більша начальниця. Бо вона тут взагалі головна начальниця.

– Заради Бога, Ульріко, ти перебільшуєш! – кричить Бабуня з-за дверей убиральні саме тоді, як заходить інша медсестра і Мама знову щось пише на папірці й називає якісь цифри. На Маминому обличчі з'являється стримана посмішка, медсестра нервово посміхається у відповідь. А потім у вбиральні западає довга тиша, і вираз обличчя

в Мама раптом стає стурбованим, як і в усіх, коли Бабуню довго не чути. Аж тут Мама пригнується і різко відчиняє двері. На унітазі в зручній позі, закинувши нога на ногу, сидить голяка Бабуня. Вона відмахується від Мама запаленою цигаркою.

– Гей! А побути секунду на самоті я маю право?

Мама знову потирає скроні, глибоко вдихає і кладе руки на живіт. Бабуня зосереджено придивляється до неї, киває і ховає цигарку в раковині.

– Ти ж знаєш, що стрес шкідливий для мого нового внука. Пам'ятай, що тепер ти хвилюєшся за двох!

– Здається, це не я, хто про це забув, – сухо відрізає Мама.

– Туше*, – бурмоче Бабуня і глибоко вдихає.

(Це одне з тих слів, які Ельза розуміє, навіть не знаючи, що вони означають.)

– Тобі не здається, що це небезпечно для дитини, вже не кажучи про Ельзу? – питає Мама, вказуючи на цигарку.

– Та не нервуйся ти так! Люди курили ще хтозна-відколи і весь час у них народжувались ідеально здорові діти. Ваше покоління забуває, що людство прожило тисячі років без проб на алергію та іншої дурні до того, як з'явилися ви та ваші переконання, що це все так важливо. Коли люди жили в печерах, думаєш, вони прали шкуру мамонта в пральних машинах з програмою «дев'яносто градусів»?

– У них вже тоді були цигарки? – питає Ельза.

Бабуня каже:

– От тільки не починай.

Мама кладе руку собі на живіт.

---

* Туше – укол у фехтуванні; поразка бійця у спорт. боротьбі, коли його буквально поклали на лопатки; в перенос. знач. – влучна, гостра відповідь. (Прим. ред.)

Ельза не впевнена, чи вона так робить, бо там товчеться Половинка, чи тому, що хоче затулити йому чи їй вуха. Мама – мама Половинки, а Джордж – тато Половинки, тож Половинка – наполовину братик чи сестричка Ельзі. Або буде ним чи нею. Ельзу запевнили, що воно буде справжньою повноцінною людиною, ця Половинка, у жодному разі не половиною людини. Кілька днів Ельза плуталась у визначеннях, поки не зрозуміла різницю.

– Беручи до уваги, що ти така розумна, варто зазначити, що й на тебе іноді нападає тупість, – розсміялася Бабуня, коли Ельза запитала її про все це.

А потім вони ще години три сперечалися, і це був для них новий рекорд тривалості сперечання.

– Ульріко, я просто хотіла показати їй мавп, – бурмоче Бабуня і гасить цигарку в раковині.

– У мене немає на це сил... – покірно відказує Мама, втім вона ні на секунду не втрачає самовладання, а потім ще виходить у коридор і підписує папірець, вкритий цифрами.

Бабуня і справді хотіла показати Ельзі мавп. Минулого вечора вони сперечалися по телефону про те, чи насправді існує тип мавпи, яка спить стоячи. Бабуня, звісно ж, помилялася, бо Ельза перевірила у Вікіпедії – і все тут. А потім Ельза розповіла про шарф і про те, що сталося в школі, і саме тоді Бабуня вирішила, що їм треба сходити в зоопарк, і Ельза вислизнула з дому, поки Мама й Джордж спали.

Мама зникає в коридорі, уткнувши голову у свій телефон, а Ельза залазить до Бабуні на ліжко пограти в «Монополію». Бабуня цупить гроші з банку, а коли Ельза її

ловить, то ще й краде машину, щоб утекти з міста. Через деякий час повертається втомлена Мама й каже Ельзі, що їм уже час іти додому, бо Бабуня має відпочити. І Ельза довго-довго-довго обіймає Бабуню.

– Коли ти повернешся додому? – питає Ельза.

– Мабуть, уже завтра! – весело обіцяє Бабуня.

Тому що вона так говорить завжди. А потім вона відгортає волосся з очей Ельзи, і коли Мама знову зникає в коридорі, Бабуня раптом стає дуже серйозною і говорить їхньою секретною мовою:

– У мене для тебе важливе завдання.

Ельза киває, бо Бабуня завжди дає їй завдання секретною мовою, яку знають лише посвячені Країни-Спросоння. Ельза завжди їх виконує. Бо це – обов'язок лицаря Міамасу. Звичайно, якщо не йдеться про купування цигарок або смаження м'яса, бо щодо цього Ельза невблаганна. Бо від такого її нудить. Навіть у лицарів мають бути певні принципи.

Бабуня нахилиється і піднімає з підлоги біля ліжка великий пластиковий пакет. Усередині не цигарки й не м'ясо. Лише цукерки.

– Ти повинна дати шоколадку Нашому Другу.

Минає кілька секунд, перш ніж Ельза розуміє, про якого саме друга йдеться. І перелякано дивиться на Бабуню.

– Ти з ГЛУЗДУ З'ЇХАЛА? Ти хочеш, щоб я ПОМЕРЛА?

Бабуня заочує очі.

– Не мороч мені голову. Ти хочеш сказати, що лицар Міамасу боїться виконати завдання?

Ельза ображено дивиться на неї.

– Це так доросло з твого боку: підловити мене на цьому.

– Дуже доросло говорити «доросло».

Ельза хапає пакет. У ньому повно маленьких пом'ятих пакуночків шоколаду «Дайм». Бабуня пояснює:

– Важливо, щоб ти зняла обгортку з кожного шматочка. Інакше він розсердиться.

Ельза понуро заглядає в пакет.

– Він мене навіть не знає...

Бабуся пирхає так голосно, наче висякує носа.

– Звісно, він тебе знає! Боже мій! Просто скажеш йому, що бабуся передає йому вітання і просить її вибачити.

Ельза піднімає брови.

– Вибачити за що?

– За те, що так довго не приносила йому цукерок, – відповідає Бабуня, наче це найзвичайнісінька річ у світі.

Ельза знову заглядає в пакет.

– Це безвідповідально – посилати свою єдину внучку на таке завдання, Бабуню. Це божевілля. Він же і вбити мене може.

– Не мороч голову.

– Сама не мороч голову!

Бабуня усміхається; Ельза не втримується і усміхається у відповідь. Бабуня знижує голос.

– Ти мусиш дати шоколадки Нашому Другу таємно. Брітт-Марі не повинна цього бачити. Дочекайся, поки всі підуть завтра ввечері на збори мешканців будинку, а потім тихенько підійди до нього.

Ельза киває, хоча вона боїться Нашого Друга й досі переконана, що це дуже безвідповідально – відправляти семирічну дитину на таке ризиковане завдання. Але Бабуня бере її пальчики у свої долоні й легенько стискає їх, як вона завжди робить. І як тут будеш боятися, коли хтось так просить. Вони знову обіймаються.

На хвилину западає тиша. Потім Бабуня рішуче продовжує:

— Я ЗНАЮ, що вона лише дитина, Марселю! Але вона в сто сот разів розумніша, ніж усі ті дурні разом узяті. І це МІЙ ЗАПОВІТ, а ти мій юрист. Просто зроби так, як я кажу.

Ельза стоїть у коридорі, затамувавши подих. І тільки тоді, коли Бабуня твердо каже:

— Бо я ще НЕ ХОЧУ їй казати! Бо всі, кому виповнилося сім років, заслуговують на супергероїв! — тільки тоді Ельза повертається, щоб тихенько піти, і її грифіндорський шарф мокрий від сліз.

І останнє, що вона чує зі сказаного Бабунею по телефону, це:

— Я не хочу, щоб Ельза знала, що я вмираю, бо всі, кому виповнилося сім років, заслуговують на супергероїв, Марселю. А однією з їхніх суперсил мусить бути те, що вони не можуть захворіти на рак.

КАВА

Є дещо особливе у бабусиному будинку. Ви завжди пам'ятаєте його запах.

Це звичайнісінький будинок, загалом нічого виняткового. У ньому чотири поверхи й дев'ять квартир, і вся будівля пахне Бабунею (а ще кавою, завдяки Леннарту). Є тут також і чітко сформульований набір правил, пришпилений у пральні, з заголовком «Для блага кожного», причому слово «блага» підкреслене двічі. А ще є ліфт, який ніколи не працює, сміття у дворі, що сортується для переробки, на додаток ще п'яниця, і ще якась дуже велика тварина, ну й, певна річ, бабуся.

Бабуня живе нагорі, навпроти Мами, Ельзи й Джорджа. Бабунина квартира така ж сама, як і Мамина, хіба що тут більше безладу, бо Бабунина квартира схожа на Бабуню, а Мамина квартира схожа на Маму.

Джордж живе з Мамою, і це не завжди так легко, як здається, бо це означає, що Джордж ще й сусід Бабуні. Він носить борідку й крихітний капелюх, а ще він схилений на бігові підтюпцем і, коли виходить на пробіжку, вперто одягає шорти зверху на тренувальні штани. Джордж готує страви з англійської кухні і, читаючи рецепти, каже «солонна свинина» замість потрібного шведського слова, тобто

«fläsk». Бабуня ніколи не називає його «Джордж», а тільки «Нікчема», що бісить Маму, та Ельза знає, навіщо Бабуня це робить. Просто вона хоче показати Ельзі, що вона на Ельзиному боці, хай там що. Бо саме так ви вчиняєте, якщо ви бабуся, а батьки вашої онучки розлучаються, знаходять собі іншу пару і ні сіло, ні впало заявляють вашій онучці, що скоро в неї з'явиться наполовину брат чи сестра. Те, що це доводить Маму до сказу, Бабуня вважає чистим бонусом.

Мама й Джордж не хочуть знати, ким буде Половинка – хлопчиком чи дівчинкою, хоч це й легко перевірити. Джордж особливо впирається, щоб цього не знати. Він увесь час називає Половинку «вона-він», щоб не «заманювати дитину в пастку гендерної ролі». Коли Джордж сказав це вперше, Ельза подумала, що він мав на увазі «гендерного троля», чим збила всіх з пантелику й перебаламутила половину дня.

Мама й Джордж вирішили назвати Половинку Ельвір або Ельвіра. Коли Ельза сказала це Бабуні, та витріщилася.

– ЕЛЬВ-ір?!

– Це хлопчача версія імені «Ельвіра».

– Отже, Ельвір? Вони що, збираються відправити його в Мордор знищити перстень, чи як?

(Це було саме після того, як Бабуня подивилася всі частини фільму «Володар перснів» разом із Ельзою, бо Ельзина Мама якнайсуворіше заборонила їй дивитися ці фільми.)

Звісно, Ельза знає, що Бабуня не має нічого проти Половинки, та й проти Джорджа теж. Вона так каже лише тому, що вона Бабуня. Якось Ельза зізналася Бабуні, що справді ненавидить Джорджа, а іноді ненавидить навіть Половинку. І хіба можна не любити того, хто чує, як ви

говорите такі страшні речі, і все одно лишається на вашому боці.

Внизу під Бабуниною квартирою мешкають Брітт-Марі та Кент. Їм подобається бути власниками різних речей, а Кент ще й залюбки розкаже вам, що й скільки коштує. Він рідко коли вдома, бо він – антрепренер*, або «Кентрепренер», як він голосно жартує у присутності незнайомих людей. І якщо люди не сміються відразу, він повторює це ще голосніше. Ніби єдина проблема – це їхній слух.

Брітт-Марі майже завжди вдома, тож Ельза робить висновок, що вона – не антрепренер. Бабуня називає її «стара карга без вихідних, яка вічно труїтиме моє життя». У Брітт-Марі завжди такий вигляд, ніби вона гризнула не ту шоколадку. Це вона почепила в пральні той плакат із засторогою «Для блага кожного». Благо кожного дуже важливе для Брітт-Марі, навіть з огляду на те, що в усьому будинку тільки в їхній з Кентом квартирі є пральна машина й барабанна сушарка.

Якось після того, як Джордж виправ речі в пральні, Брітт-Марі піднялася нагору й сказала, що їй треба поговорити з Ельзиною мамою. Вона принесла маленьку кульку синього пуху, яку вона витягла з фільтра барабана сушарки й тепер простягала Мамі, наче це було пташеня, яке щойно вилупилося, і промовила:

– Мені здається, ви забули це, коли прали, Ульріко!

А коли Джордж пояснив, що це він займався пранням, Брітт-Марі подивилася на нього й посміхнулася, хоча, здалося, не дуже щиро. А потім зронила:

---

* Антрепренер – підприємець, який організовує культурно-видовищні заходи. Власник, орендатор, утримувач театру, цирку тощо. (Прим. ред.)